

Pohled na vývoj v sektoru cukrovka – cukr v roce 2026

OVERVIEW OF DEVELOPMENTS IN THE SUGARBEET-SUGAR SECTOR IN 2026

Cukr je základem ekonomiky celého sektoru

Klimatické problémy nejsou jedinou výzvou, které dnes cukrovarnictví a pěstování cukrové řepy čelí. Evropský trh s cukrem se již delší dobu nachází v obtížné situaci. Cena bílého cukru v EU se podle hlášení Evropské komise k 30. červenci pohybovala na úrovni 501 eur za tunu a po několikáté za sebou tak vykázala další pokles. Taková úroveň vytváří značný tlak na ekonomiku výroby cukru i na cenu, kterou je možné nabídnout za cukrovou řepu.

Současně **rostou náklady na energii, pohonné hmoty, dopravu a další vstupy. Do ekonomiky odvětví se promítají také širší geopolitické a obchodní změny a rostoucí nároky na environmentální a klimatickou udržitelnost.** Přitom nejde pouze o krátkodobý výkyv. Cukrovarnictví je navíc jediným oborem v potravinářství, který spadá pod systém obchodování s emisními povolenkami a náklady na tyto povolenky zatěžují cukrovarnické společnosti v Česku v řádu stovek milionů korun. Od ukončení systému cukerních kvót v roce 2017 došlo v EU k výrazné koncentraci výroby a k uzavření řady cukrovarů. I u nás jsme zaznamenali výraznou redukci ploch i zpracovatelské kapacity. Další pokles plochy cukrové řepy a případné další omezení zpracovatelských kapacit by přitom znamenaly nejen další negativní ekonomické dopady, ale také kritické oslabení domácího produkčního potenciálu a potravinové soběstačnosti.

Právě proto je důležité zachovat stabilitu, vzájemnou důvěru a odpovědný přístup všech, kteří se na výrobě cukru

podílejí. Dlouhodobé smlouvy s pěstiteli jsou v tomto směru důležitým krokem. Stejně důležité je pokračovat ve zvyšování efektivity výroby, v rozvoji agronomie, ve spolupráci s pěstiteli a výzkumnými institucemi a v přípravě na nové požadavky trhu. Náročná období jsou přirozenou součástí každého zemědělského i průmyslového odvětví. Po obdobích poklesu přicházejí období růstu. Stabilní cukrovar potřebuje stabilní pěstitele a stabilní pěstitelský sektor potřebuje ekonomicky zdravý cukrovar. Potřebujeme tedy ekonomicky životaschopný a konkurenceschopný sektor cukrová řepa – cukr, který bude schopen zajistit pěstitelům odpovídající cenu a současně umožní cukrovarům dlouhodobě investovat a rozvíjet výrobu. Platí přitom jednoduchá ekonomická skutečnost: dobrá cena cukru je základem dobré ceny cukrové řepy.

O budoucnosti sektoru je třeba jednat společně

Jen společně můžeme vytvořit podmínky, aby česká cukrová řepa a výroba cukru měly dál dlouhodobou perspektivu. Současná situace ukazuje, že problémy sektoru není možné řešit pouze na úrovni pěstitelů nebo cukrovarů. Bylo proto iniciováno jednání mezi Ministerstvem zemědělství, Českomoravským cukrovarnickým spolkem, Svazem pěstitelů cukrovky a Agrární komorou. Cílem je upozornit na kombinaci nízkých cen, rostoucích nákladů, vyšších nákladů na dopravu a letošního očekávaného poklesu výnosů v důsledku sucha. Součástí požadavků je potřeba zachování stávajících podpor, zejména VCS/CIS a národních dotačních titulů, a případné využití mimořádných podpůrných nástrojů u závažných dopadů letošního sucha.

Důležitým tématem je také budoucnost ochrany cukrové řepy. Omezení dostupných účinných látek a zákaz některých způsobů moření osiva postupně zužují pěstitelům možnosti ochrany proti plevelům a škůdcům. To je v kombinaci s klimatickými extrémy stále větší výzvou pro stabilitu výnosů.

Určitou naději nyní představuje očekávaná nižší sklizeň cukrovky v řadě evropských zemí. Potvrdí-li se, může postupně přispět ke zlepšení rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou a vytvořit prostor pro pozvolné oživení cen cukru. Nic však není předem jisté. Z ekonomického pohledu platí přímá úměra: prodejní cena cukru generuje prostor pro atraktivní cenu řepy. Dlouhodobým cílem tak nemůže být spoléhat se na dotace a podpory. Proto musíme být připraveni využít každou příležitost ke zvýšení efektivity výroby.

Obr. 1. Letos čelíme kombinaci nepříznivých ekonomických i klimatických faktorů

Sezona 2026/2027 začala za výrazně horších podmínek

Výsledky loňské kampaně ukázaly, čeho lze společným úsilím dosáhnout. Letošní rok nám naopak připomíná, že tyto výsledky nelze považovat za samozřejmost. **Klimatické výkyvy, negativní vývoj cen cukru, rostoucí náklady, regulační změny i geopolitická situace budou i nadále vytvářet tlak na celý sektor.** Po rekordní kampani ročníku 2025/2026 jsme do ročníku 2026/2027 vstupovali s očekáváním další úspěšné sezony. Plocha cukrové řepy zůstala v ČR přibližně na úrovni předchozího roku, pro Tereos TTD to je necelých 36 tis. ha.

Nový vegetační rok jsme zahajovali s velkým srážkovým dluhem už z předchozího ročníku (v řepářských rajonech v průměru cca 450 mm srážek) a sucho pokračovalo až do poloviny května. Zaselo se rychle, k 31. březnu více než 80 % ploch, ale řepa vzházela jen na vlhčích místech. Přinejmenším na polovině polí tak vznikly „dvougenerační“ porosty, rostliny normálně vzešlé a další, se 4–6týdenním zpožděním až v polovině května. O kvalitě osiva svědčí to, že i po šesti týdnech v půdě vzešla druhá generace prakticky kompletně, počet rostlin je nakonec kolem 90 tis. na 1 ha, cca 10 % pod dlouhodobým průměrem. Dvoupatrové porosty se uzavíraly pomaleji, na volných místech se prosazovaly plevele a v závěru léta na to není dobrý pohled.

Ve srážkových úhrnech sucho pokračovalo dál. Průběh letošního roku nám znovu připomněl, jak citlivé je pěstování cukrové řepy na průběh počasí. Porovnání s předchozími roky i s extrémně suchým rokem 2018 ukazuje, že podmínky v průběhu léta byly mimořádně náročné. **Dosavadní výsledky vzorkování naznačují podprůměrný výnos,** zároveň však ukazují na mimořádně velké rozdíly mezi jednotlivými lokalitami. Na lehčích půdách jsou porosty v důsledku sucha a vysokých teplot často výrazně poškozené a jejich další potenciál je omezený. Ani výraznější srážky po 21. srpnu již na těchto pozemcích nemusí ztráty plně napravit. Naopak porosty na úrodnějších a těžších půdách mají při příznivém průběhu počasí stále prostor pro další růst. Tlak cercosporiózy byl letos doposud velmi nízký a fungicidní ochrana by měla být zvládnuta dobře. Konečný výsledek proto bude do značné míry záviset na množství a načasování srážek v závěru vegetace. Odhad letošní sklizně je proto zatím zatížen značnou nejistotou.

Včasná sklizeň bude klíčová

Cukrovarnická kampaň v ČR má být zahájena na Moravě 9. září. Právě s ohledem na rizika spojená se současnou situací a s podzimním počasím jsme se dohodli s pěstiteli letošní kampaň v Tereos TTD v obou cukrovaroch zahájit 18. září. Je to kompromisní začátek, jehož cílem není pouze začít zpracovávat řepu co nejdříve, ale především vytvořit větší prostor pro zvládnutí sklizně v případě nepříznivého počasí. Zkušenost z loňska, kdy deštivý listopad vystřídaly silné mrazy, je důležitým varováním. **Deštivý podzim může výrazně zkomplikovat sklizeň, zvýšit zahlinění řepy a současně prohloubit sklizňové ztráty.** Včasná sklizeň za dobrých podmínek proto bude letos mimořádně důležitá.

Připravujeme se také na budoucnost v oblasti emisí

Vedle ekonomiky výroby se stále více dostává do popředí také otázka uhlíkové stopy zemědělské produkce. Tereos TTD se proto již v roce 2025 zapojil do pilotního projektu zaměřeného

Obr. 2. O výsledku kampaně rozhodně průběh počasí

na získání přehledu o emisích skleníkových plynů spojených s hospodařením dodavatelů cukrové řepy. Do projektu byli zapojeni čtyři pěstitelé různých velikostí a pro výpočet byla využita francouzská metodika CAP2ER.

Výsledky byly vyhodnoceny na začátku roku 2026. Současně spolupracujeme s českými výzkumnými a pokusnickými institucemi, například s Národním centrem zemědělského a potravinářského výzkumu a s Řepářským institutem Semčice, na hledání metodiky, která bude odpovídat podmínkám českého zemědělství. V roce 2026 rozšiřujeme spolupráci na větší počet pěstitelů s cílem získat kvalitní soubor primárních dat. Na jejich základě bude možné stanovit celkovou uhlíkovou stopu zemědělské části řetězce a následně hledat konkrétní opatření k jejímu snížení. Tato práce je důležitá nejen z hlediska budoucích požadavků zákazníků, ale také pro naši konkurenceschopnost v době, kdy se v Evropské unii stále více diskutuje o tzv. carbon farmingu.

Výhled: nejistota i důvody k optimismu

Aktuálně obavy o globální produkci cukru popohání světovou cenu cukru směrem nahoru. Důvodem k znepokojení je klimatický jev El Niño, který by měl být nejintenzivnějším za více než století. Tento jev je spojen se suchem v několika regionech produkujících cukr, včetně Indie, Thajska a Austrálie. Indie je druhým největším producentem cukru na světě po Brazílii a čelí méně deštivému monzunu než obvykle, což má negativní vliv na produkci. Indická vláda, ve snaze snížit domácí ceny, zvažuje cukrovarům povolit dovoz až 1 mil. t cukru se sníženým clem.

I přes aktuální vrtochy počasí a složité tržní prostředí je třeba zdůraznit, že české cukrovarnictví má pevné základy, o které se může opřít. Historie nás opakovaně naučila, že toto odvětví dokáže překonat i ta nejsložitější období, drží-li pěstitelé a cukrovary spolu. Věřím, že tradiční české „bílé zlato“ si svou silnou pozici a dlouhodobou perspektivu úspěšně obhájí i v nadcházejících letech. Konečné výsledky začínající kampaně, další vývoj cen i další vývoj ohledně SZP po roce 2027 nám za několik málo měsíců řeknou zase o něco více. Věřím, že to bude sdělení alespoň v něčem pozitivní.

Karel Chalupný, Tereos TTD, a. s.